

Příloha č. 1 – Transliterovaný koncept blahopřání otci¹

1838-02-24 [?]

K. H. Matěji Havlíčkovi

psáno kurentem

Theuerfter Vater!

Es wäre schon in dem gewöhnlichen Laufe meines Lebens der heutige Tag für mich eine [merkwürdige?] merkwürdige Erinnerung an so manches [Gute, das] Gute gewesen, das mir durch Dich [im reichlichen] im so reichlichen Maße zukömmt, täglich ja [stündlich, daß] stündlich so, daß ich mich kaum an einen Augenblick meines bisherigen [Lebens jahre] Lebensjahre [zurück erinnern] zurückerinnern kann, [ohne mich zugleich ? einige? deine? Wohltha] ohne mich dabey zur Dankbarkeit gegen Dich aufgefordert zu fühlen. [Im heurigen Jahre habe ich aber größere] Desto größere und wichtigre Erinnerungen und Gefühle bewegen [mich?] mich dießmahl an heutigen feierlichen Tage, der das Glied [j?] einer Jahreskette ist, die für [meine Existenz künftige] das Loos meines künftigen ganzen Lebens eine so wichtige Entscheidung gebracht hat.

Theuerfter Vater! bevor ich Dir für deine unverdiente Liebe und für so große Sorgfalt und [Selbst aufopferung] Selbstaufopferung danke, will ich noch [ein mahl] einmahl und zwar am heutigen Tage zum [letzten mahl] letztenmahl um Verzeihung meines Leichtfinnes bitten, dessen unangenehme Folgen Du [ohne Dein Verschu] mehr fühlen mußtest als Ich der ich doch [allein Schuld] [allein?] allein Alle Schuld [hatte] war. Ich will Dir nicht aber mahls Versprechungen thun, deren [N] öftere Nichterfüllung mir [ohnedieß] ohne dieß zur Last fällt, aber erst der Erfolg soll es darstellen, in wiefern ich Deiner wahrhaft väterlichen Fürforge nicht nur in Bezug auf meine künftige Lebensbestimmung [m s vodorovnou čarou], sondern auch jüngsthin bey meiner Krankheit werth gewesen bin. Ich erbitte mir [hinzu] dazu den besondren Beistand von Gott und werde so nebst dem [G] Gebeth um Dein Wohl [und zu] das einzige leisten womit ich einiger Maßen meine Dankbarkeit beweisen kann. Vorzüglich aber werde ich trachten, daß [diese ich] diese Worte die ich in der wirklichen Bewegung [meine\] meines Herzens schreibe, nicht spurlos an mir vorüber gehen und bloß schöne Worte bleiben: sondern

---

¹ Koncept je transliterovaný podle transliteračních zásad formulovaných pro potřeby nové edice Havlíčkovy korespondence.

daß ich sie tief in mein Innerstes aufnehme und meine [künftigen] künftige Handlung weise darnach einrichte, damit ich mich nicht bloß der Gewohnheit nach sondern mit allen Rechten nennen darf

Příloha č. 2 – Překlad konceptu (Korespondence Karla Havlíčka)²

Nejdražší otče!

Dnešní den byl by býval již ve všedním běhu mého života pamětihodnou upomínkou na tak mnohé dobro, jehož se mi Tebou dostává v tak hojné míře každého dne, ba každé hodiny, takže si sotva vzpomenouti mohu na jediný okamžik dosavadních let svého života, aniž bych se při tom cítil vybídnut ku vděčnosti vůči Tobě. Tím větší a důležitější vzpomínky a city pohybují mnou tentokráte dnešního slavného dne, kterýž jest článkem řetězu ročního, který přinesl pro osud mého celého budoucího života tak důležité rozhodnutí.

Nejdražší otče! dříve nežli Tobě poděkuji za Tvou nezaslouženou lásku a za tak velikou péči a sebeobětavost, chci ještě jednou, a to dnešního dne naposledy, žádati za prominutí své lehkomyšlnosti, jejíž nepříjemné následky jsi více cítiti musel Ty než-li já, který jsem přece sám vším byl vinnen. Nechci Ti opět činiti sliby jichž častější nesplnění mne beztoho tíží, ale teprvé výsledek ať dokáže, pokud jsem byl hoden tvé skutečně otcovské péče, nejen co do svého budoucího povolání, ale i nedávno ve své nemoci. Vyžádám sobě k tomu zvláštní pomoci boží a vykonám tak, kromě modlitby za Tvé blaho to jediné, čím Ti poněkud mohu dokázati svou vděčnost Zvláště však budu dbáti toho, aby tato slova, jež píšu v skutečném pohnutí svého srdce, na prázdno mi nevyzněla a nezůstala pouze pěknými slovy, nýbrž abych je pojal hluboko v nitro své a zařídil podle nich své budoucí jednání, bych ne pouze po zvyku, ale vším právem směl se jmenovati ....

---

² Překlad přebírám bez úprav z *Korespondence Karla Havlíčka* (Quis, 1903, s. 4–5).

Příloha č. 3 – Překlad konceptu (Havlíčkovy synovské listy ze studií)³

[24. února 1838?]

Nejdražší otče!

Dnešní den by byl již ve všedním běhu mého života pamětihodnou upomínkou na tak mnohé dobro, jehož se mi Tebou dosívá v tak hojné míře každého dne, ba každé hodiny, takže si sotva vzpomenouti mohu na jediný okamžik dosavadních let svého života, aniž se přitom cítím vybidnut ke vděčnosti vůči Tobě. Tím větší a důležitější vzpomínky a city hýbají mnou tentokráte dnešního slavného dne, kterýž jest článkem řetězu ročního, který přinesl pro osud mého celého budoucího života tak důležité rozhodnutí.

Drahý otče, dříve nežli Ti poděkuji za Tvou lásku, které si nezasloužím, a za tak velikou péči a obětavost, chci ještě jednou, a to dnešního dne naposledy poprosit, abys mi prominul všechnu mou lehkomyšlnost, jejíž nepříjemné následky jsi sám jistě cítil více nežli já, kterýž jsem přece sám byl vším vinen. Nechci Ti opakovati své sliby, jichž častější neplnění mne beztoho tíží, ale teprve výsledek ať dokáže, pokud jsem byl hoden tvé skutečné otcovské péče, nejen co se týká mého budoucího životního určení, ale i v své nedávné nemoci. Vyprosím si k tomu zvláštní pomoci boží a vykonám tak, kromě modlitby za Tvé blaho, jediné, čím mohu poněkud dokázat svou vděčnost. Zvláště však budu usilovati, aby mi tato slova, jež píši v opravdovém pohnutí svého srdce, nevyzněla naprázdno a nezůstala pouhými krásnými slovy: nýbrž abych je uložil hluboko do svého nejvnitřnějšího nitra a abych podle nich upravil své příští jednání, abych se nejenom podle zvyku, ale vším právem mohl nazývati
[— —]

---

³ Překlad přebírám bez úprav z *Havlíčkových synovských listů ze studií* (Novotný, 1941, s. 28).

Příloha č. 4 – Překlad konceptu (Korespondence)⁴

K. H. Matěji Havlíčkovi asi 24. 2. 1838

[překlad z němčiny]

Nejdražší otče!

Dnešní den by i v obvyklém běhu mého života býval neobyčejným připomenutím mnohého dobra, kterého se mi díky Tobě dostává každý den, ba každou hodinu tak bohatou měrou, že si sotva mohu vybavit jediný okamžik dosavadních let svého života, aniž se přitom cítím vybidnut k vděčnosti vůči Tobě. Tím větší a důležitější vzpomínky a city mnou hýbají nyní, v dnešní slavnostní den, jenž je článkem v řetězci roku, který přinesl pro osud mého celého budoucího života tak důležité rozhodnutí.

Nejdražší otče! Než Ti poděkuji za lásku, které nezasluhuji, a za tak velikou péči a sebeobětování, chci ještě jednou, a to dnešního dne naposledy, poprosit za prominutí své lehkomyšlnosti, jejíž nepříjemné následky jsi musel cítit víc nežli já, který jsem byl přece sám vším vinen. Nechci Ti opět dávat sliby, jejichž časté neplnění je mi beztoho břemenem, ale teprve výsledek ať ukáže, jak dalece jsem byl hoden Tvé vskutku otcovské péče, nejen co se mého budoucího životního určení týče, ale i nedávno během své nemoci. Vyprosím si k tomu zvláštní přízeň Boží, a tak učiním kromě modlitby za Tvé blaho to jediné, čím mohu do jisté míry prokázat svou vděčnost. Především ale budu usilovat o to, aby mne tato slova, jež píšu ve skutečném pohnutí srdce, nenechala netečným a aby nezůstala pouhými krásnými slovy, nýbrž abych je pojal do svého nejhlubšího nitra a moudře podle nich řídil své budoucí jednání, abych se mohl nejen ze zvyku, nýbrž plným právem jmenovat

---

⁴ Překlad je zatím dostupný pouze v pracovní verzi. Definitivní verze, která bude publikována v edici *Korespondence*, se tak může od analyzované verze lišit.

Příloha č. 5 – Transliterovaný dopis matce⁵

1841-05-15/17

K. H. Josefě Havlíčkové

psáno kurentem

Prag am 15ten. Mai. 1841.

Liebe Mutter!

Ich danke Dir vielmahls für das mir durch Herrn *Jeljnek* geschickte, ich kann es gerade jetzt am ehesten brauchen. Ohnehin wußte ich kaum wie ich mir [heraus halten] heraushalten werde, denn ich habe meistens mein Geld auf Bücher verwendet: so daß ich kaum bis zu den Ferien mit meiner Rechnung in Ordnung gekommen wäre. Es ist lauter kleine Ausgaben, Clerik oder Stiefel*reparaturen* und immer etwas, so daß einem sehr leicht paar Gulden aus der Tasche springen. Nun habe ich mir schon früher ohne ans Ende zu denken verschiedene Bücher zusammengekauft und dachte immer daß ich mit dem Reste auskommen werde. Nun aber wie mir dieser Verlust dazwischen gekommen ist, war ich immer sehr in der Noth, und am meisten jetzt, daher ich Dir noch einmahl recht herzlich danke. Ohnehin weißt Du, daß ich mein Geld gut benütze, wenn ich nur jährlich wenigstens paar Tausend hätte, immer habe ich Noth an Büchern, trotz dem daß ich ihrer schon ziemlich viele habe, es gehört halt schon zu meinem Handwerk und je besser der Handwerker, desto mehr Werkzeuge braucht er. So ist es auch mit den Büchern. –

Jetzt (Samstag vor *Johannis*) nachmittag bin ich hier allein zu Haufe, fast jeder von uns hat jemanden hier, alles läuft herum, Du kannst dir kaum vorstellen, wie viel Volk hier beisammen ist, aus allen Gegenden von Böhmen, ja selbst aus Mähren sind hier Leute, jeder hat einen eigenen Zuschnitt, jeder eine eigene Tracht. – Wahrscheinlich komme ich [2] morgen aufs Schloß zur Messe, ich werde Dir es schon aufschreiben denn ich werde diesen Brief noch morgen weiter schreiben. – Für heute muß ich Dir noch schreiben, wie es in unserer Kirche hergeht. Wir haben schon durch diese ganze Woche vor *Johannis* in unserer Kirche jeden Tag

---

⁵ Dopis je transliterovaný podle transliteračních zásad formulovaných pro potřeby nové edice Havlíčkovy korespondence.

früh ein gefungenes Hochamt und nachmittag auch einen feierlichen Segen um 6 Uhr (die Messe ist wieder früh um 6.) Heute Abends wird unser alter Rector selbst den Segen halten mit seiner Bischofsmütze und Stab, dabei sind immer nebst ihm noch 5 Priester (einer in *Pluvial* 4 in *Dalmatiken*) und 8 Meister, also kannst Dir den langen Zug denken wenn sie zum Altar gehen. Wir andere Meister sind auf den *Oratorien* [rings herum] ringsherum in der Kirche. Unsere Kirche ist in der *Jesuitengasse*, durch welche man auf die Brücke gehen muß, schon seit 3 Tagen ist eine Menge Wahlfahrter hier und heute gar. Ich habe meine Freude an dem Volk, wenn sie in die Kirche kommen, wissen sie nicht wohin sie eher schauen sollen, denn unsere Kirche ist sehr schön, ganz mit Marmor gepflastert (*kostkovaný*) und jetzt hören sie von oben den Gesang von uns, jetzt schauen sie uns an und wundern sich über die Menge Kleriken, und heute noch der *Rector* mit seiner Mütze, da werden sie gar zu schauen haben. Wenn ich so den Eifer des guten Volks sehe, muß ich mich ärgern, daneben die Schlechtigkeit manchen von uns sehen zu müssen, [3] durch die so viel verdorben wird. –

Montag, Dienstag und Mittwoch fallen uns die Bitttage, und wir müssen auch alle dabei seyn. Montag bleiben noch viele [Freme] Fremde hier, die werden sich wundern so eine Menge ([?egen] gegen 120 sind wir dabei) in Rochetten zu sehen, alle Stadtpfarrer müssen dabei seyn in *Pluvial*, Du kannst Dir diese langmächtige Reihe von Geistlichen denken. –

Heute am Montag früh setze ich diesen Brief wieder fort. Ich war gestern zum Hochamt oben im Schloß der Erzbischof hat Messe gelesen, unser waren 15 dabei, das Amt war sehr feierlich, zum Altar mußte uns ein Spalier von *Grenadieren* Platz machen, die ganze Kirche, die sehr groß ist und der ganze Platz vor ihr war voll; jeder Domherr hatte ein *Pluvial* also waren 15 *Pluviale* 5 *Dalmatiken* und das *Ornat* des Fürsten dann alle Mützen der Domherrn von demselben Stoff lauter Gold, sie hatten denselben Anzug, die nur bei sehr großen Festen getragen wird. Bis ich nur nach Hause kommen werde: dann werde ich Dir Alles erzählen. –

Der kleinen *Muki* wünsche ich Alles mögliche Gute, etwas zum Nahmenstage bringe ich ihr auch wahrscheinlich erst bis ich kommen werde. Wenn es nur recht bald wäre. Der arme *Jeljnek* mußte gestern [etliche mahl] etlichemahl zu mir laufen, und hat mich nie zu Hause getroffen, denn die Messe im Schloß dauerte bis 3/4 auf 1 und nachmittag war ich wieder in der *Johanniskirche* auf der *Skalka*, wo Kirchfest war, dort habe ich aber eine *Dalmatik* gehabt. – Nun muß ich dich wegen Franz noch einmahl aufmerksam machen, laßt euch nicht von ihm betrügen, denn [4] ihr möchtet es erst spät bereuen, wenn schon wieder keine Hülfe wäre. Denn da er sich einmahl so gar schlecht betragen hat, ist es thöricht ihm Zutrauen zu schenken, ich habe ihm hier in Prag auch sehr viel zugetraut, ich habe immer, wenn es mir nur zu

scheinen anfangs als ob er mich belügen würde, noch über mich selbst Galle gehabt, daß ich so mißtrauisch bin und jetzt hat sich gezeigt. Ich werde ihn gewiß nicht so bald ansehen; hätte er jemanden todtgeschlagen oder das Ärgste gemacht, was möglich ist: so wäre es immer verzeihlich, aber diese Verstellung! Du kannst dir keinen Begriff machen, bis ich nach Hause kommen werde. Indessen glaube mirs, ich sehe gewiß keine Gespenster, und ängstige mich nicht unnütz. Gelänge es ihm, euch glauben zu machen, daß er sich gebeßert hat: so bleibt er immer der Alte.

Übrigens werde ich schon dem Vater das übrige schreiben.

Lebe recht wohl bleibe gesund und gräme dich nicht über den Franz trachte vielmehr zu seiner Beßerung beizutragen und erinnere Dich an Deinen

Dich

liebenden Sohn

Karl

Příloha č. 6 – Překlad dopisu (Korespondence Karla Havlíčka)⁶

V Praze dne 15. máje 1841.

Milá matko!

Děkuji Ti mnohokrát za to, co jsi mně po panu Jelínkovi poslala, mohu toho právě nyní nejspíše potřebovati. Beztoho jsem sotva věděl, jak si pomohu, neboť upotřebil jsem svých peněz nejvíce na knihy, tak že bych byl sotva do prázdnin svůj účet spořádal. Jsou to samá malá vydání; správký kleriky neb bot a stále něco, tak že člověku snadno několik zlatých z kapsy vyskočí. Skoupil jsem si již dříve, aniž bych byl myslel na konce, rozličné knihy a myslel jsem stále, že se zbytkem vystačím. Nyní však, když se mi přihodila tato ztráta, byl jsem vždy velice v úzkých, a nejvíce teď, proto Ti ještě jednou srdečně děkuji. Beztoho víš, že svých peněz dobře užívám; kdybych jen měl ročně aspoň několik tisíc, vždy se mi nedostává kněh, přes to, že jich mám již dosti mnoho; to náleží již k mému řemeslu, a čím lepší řemeslník, tím více potřebuje nástrojů. Tak to i s knhami.

Teď (v sobotu před sv. Janem) odpoledne jsem tu sám doma, skoro každý z nás má tu někoho; všickni běhají, sotva si můžeš představit, co tu pohromadě lidu ze všech krajů českých, ba i z Moravy jsou tu lidé, každý má svůj zvláštní střih, každý svůj zvláštní kroj. Bezpochyby půjdu zítra na zámek ke mši, však ti to napíšu, neboť budu zítra v tomto listu pokračovati, Dnes musím Ti ještě psáti, jak to chodí v našem kostele. Máme již po celý tento týden před sv. Janem denně ráno zpívanou mši a odpoledne též slavné požehnání o 6. hodině (mše jest opět ráno v 6 hodin). Dnes večer bude míti náš starý rektor sám požehnání se svou biskupskou čepicí a berlou, při tom jest vždy kromě něho ještě 5 knězi (jeden v pluvialu a 4 v dalmatikách) a 8 majstrů, tak můžeš si ten dlouhý průvod pomysleti, když jdou k oltáři. My druzí majstři jsme na oratoriích kolem v kostele. Náš kostel jest v jesuitské ulici, kterou se musí choditi na most; již od 3 dnů jest zde množství poutníků, a dnes již docela. Mám radost z toho lidu; když přijdou do kostela, nevědí kam by se dříve měli podívati, neboť náš kostel jest velmi krásný, celý mramorem vydlážděný (kostkovaný) a teď slyší shora náš zpěv, teď dívají se na nás a diví se tomu množství klerik, a dnes ještě rektor se svou čepicí, tu teprve budou míti nač se dívati. Když tak vidím horlivost toho dobrého lidu, zlobím se, že musím vedle toho viděti špatnost mnohých z nás, kterou tak mnoho se zkaží.

---

⁶ Překlad přebírám bez úprav z Korespondence Karla Havlíčka (Quis, 1903, s. 12–14).

Na pondělí, úterý a na středu připadají prosebné dni, a my všickni musíme též toho se účastniti. V pondělí zůstane zde ještě mnoho cizích, ti se budou diviti, vidouce takové množství (účastní se nás na 120) v rochetách; všickni městští faráři musí se účastniti v pluvialu, můžeš si představití tuto předlouhou řadu duchovních.

Dnes, v pondělí ráno, pokračuju opět v tomto listu. Byl jsem včera v zámku při velké; arcibiskup sloužil mši, nás bylo při ni 15, mše byla velmi slavná, k oltáři musel nám špalír granátníků udělati místo, celý kostel, který jest veliký, a celé prostranství před ním byly plny, každý kanovník měl pluvial, tak bylo 15 pluvialů, 5 dalmatik a ornát knížete, pak všecky čepice kanovníků z téže látky, samé zlato, měli též oblek, který se nosívá jen při velmi velkých slavnostech. Až jen přijdu domů, všecko Ti vypovím.

Malé Mucince přeju vše dobré, přinesu jí bezpochyby, teprvé až přijdu, něco k svátku. Kéž by to bylo jen hodně brzo! Chudák Jelínek, musel včera několikráte ke mně běžeti, a nezastal mne nikdy doma, neboť mše na zámku trvala až do $\frac{3}{4}$ na 1; odpoledne byl jsem opět v kostele sv. Jana na Skalce, kde byla pout, ale tam jsem měl dalmatiku.

Nyní musím tě ještě jednou stran . . . upozorniti nedávejte se jím šiditi, neboť teprvé pozdě byste toho litovali, když by opět nebylo nijaké pomoci. Neboť, když se již jednou tak tuze špatně zachoval, jest pošetilé, dáti mu důvěru; věřil jsem mu zde v Praze také velmi mnoho, zlobil jsem se vždy ještě sám na sebe, když se mi jen trochu zazdalo, že mne chce obelhati, že jsem tak nedůvěřivý, a teď se to ukázalo. Jistě se na něho tak brzy nepodívám; kdyby byl někoho zabil, neb to nejhorší učinil, co jen možná, bylo by to vždy prominutelné; ale tato přetvářka! Nemůžeš si to představití, dokud nepřijdu domů. Zatím mi to věř, nevidím zajisté strašidel, a zbytečně se neznepokojuji. Kdyby se mu i podařilo, vám namluviti, že se polepšil, zůstane vždy tím starým.

Ostatně napíšu otci již další.

Měj se dobře, buď zdráva a nesužuj se pro . . . , hled' spíše přispěti k jeho polepšení a vzpomínej na svého

Tě milujícího syna

Karla.

Příloha č. 7 – Překlad dopisu (Havlíčkovy synovské listy ze studií)⁷

V Praze dne 15. [a 17.] máje 1841.

Milá maminko!

Děkuji ti mnohokrát za to, co jsi mně poslala po panu Jelínkovi, mohu toho právě nyní nejspíše potřebovati. Beztoho jsem sotva věděl, jak si pomohu, neboť jsem svých peněz upotřebil nejvíce na knihy: takže bych byl sotva urovnal svůj účet. Jsou to jenom drobná vydání, správký kleriky nebo bot a stále něco, takže člověku velmi snadno vyskočí z kapsy několik zlatých. Nakoupil jsem si tedy již dříve rozmanité knihy, aniž jsem myslil na konec, a myslil jsem si neustále, že vystačím se zbytkem. Nyní však, když se mi mezitím přihodila ta ztráta, byl jsem vždy ve velké nesnázi a zejména teď, proto ti ještě jednou děkuji velmi srdečně. Ostatně víš, že svých peněz užívám dobře, jen kdybych měl ročně alespoň několik tisíc, stále se mi nedostává knih, třebaže jich mám už hodně mnoho, náleží to už k mému řemeslu a čím je lepší řemeslník, tím více potřebuje nástrojů. Tak je tomu i s knihami.

Teď (v sobotu před sv. Janem) odpoledne jsem zde sám doma, téměř každý z nás tu má někoho, kdekdo tu pobíhá, sotva si dovedeš představit, kolik je tu pohromadě lidí, ze všech konců Čech, ba i z Moravy jsou tu lidé, každý má svůj zvláštní střih, každý svůj zvláštní kroj. — Patrně půjdu zítra na zámek na mši, vypíšu ti to, neboť budu tento dopis zítra psáti ještě dále. — Dnes ti musím ještě napsat, jak to chodí v našem kostele. Máme již po celý tento týden před sv. Janem denně ráno zpívanou velkou mši a odpoledne rovněž slavnostní požehnání o šesté hodině (mše jest rovněž ráno o šesté). Dnes večer bude náš starý rektor sám míti požehnání se svou biskupskou čepicí a berlou, při tom jest vždy kromě něho ještě pět kněží (jeden v pluviálu, čtyři v dalmatikách) a osm majstrů, dovedeš si tedy představit ten dlouhý průvod, když jdou k oltáři. My ostatní majstři jsme na oratořích kolem dokola v kostele. Náš kostel jest v Jesuitské ulici, kterou se musí choditi na most, již tři dny jest zde množství poutníků a dnes teprve. Mám radost z toho lidu; když přijdou do kostela, nevědí, kam se mají dříve podívati, neboť náš kostel je velmi krásný, celý mramorem vydlážděný (kostkovaný), a teď slyší shůry náš zpěv, teď se na nás dívají a diví se tomu množství klerik, a dnes ještě k tomu rektor se svou čepicí, to budou míti teprve podívanou. Když vidím takovou horlivost toho dobrého lidu, musím se zlobit, že musím vedle toho viděti špatnost mnohých z nás, kterou se tak mnoho zkazí.

---

⁷ Překlad přebírám bez úprav z Havlíčkových synovských listů ze studií (Novotný, 1941, s. 146–48).

Na pondělí, úterý a středu připadají nám prosebné dni a my se jich musíme rovněž všichni zúčastniti. V pondělí zde bude ještě mnoho cizinců, ti se podiví, až uvidí takové množství (na stodvacet nás při tom bude) v rochetách, všichni městští faráři musí při tom býti v pluviálech, dovedeš si představit tuto předlouhou řadu duchovních.

—

Dnes v pondělí ráno píšu dále tento list. Byl jsem včera na velké nahoře v zámku, arcibiskup četl mši, nás bylo patnáct při tom, mše byla velmi slavnostní, k oltáři musil nám špalír granátníků raziti cestu, celý kostel, jenž je veliký, a celé prostranství před ním byly plny, každý kanovník měl pluvíál, bylo tedy patnáct pluvíálů, pět dalmatik a ornát knížete, dále všecky čepice kanovníků z téže látky, samé zlato, měli tentýž oblek, který se nosívá jenom velmi velikých slavnostech. Až jen přijedu domů: potom ti všecko vypovím.

Malé Muceně přeji všecko dobré, něco k jmeninám jí přinesu asi také teprve tehdy, až přijedu. Jen aby to bylo velmi brzy. Chudák Jelínek musel včera několikrát ke mně běžet, a nikdy mne doma nezastihl, neboť mše na zámku trvala až do $\frac{3}{4}$ na jednu, a odpoledne jsem byl opět v kostele sv. Jana na Skalce, kde byla pout, ale tam jsem měl dalmatiku. — Nyní tě musím ještě jednou upozorniti na France; nedejte se jím podvádět, neboť byste toho pozdě litovali, až by už nebylo pomoci. Neboť, když se už jednou tak tuze špatně zachoval, jest pošetilé mu důvěřovati; já jsem mu zde v Praze také velmi mnoho věřil, já jsem se vždy zlobíval sám na sebe, že jsem tak nedůvěřivý, kdykoli se mi jen zazdalo, jako by mě chtěl obelhati, a teď se to ukázalo. Jistě se na něho nepodívám tak brzy; kdyby byl někoho zabil anebo udělal něco velmi zlého: bylo by to vždy možná prominouti, ale takovou přetvářku! Nedovedeš si to představit, dokud nepřijedu domů. Zatím mi to věř, nevidím zajisté strašidel a neznepokojují se zbytečně. I kdyby se mu podařilo vám namluvit, že se polepšil, bude stále týž.

Ostatně napíšu otci, co je třeba.

Žij blaze, buď zdráva a netrap se pro France, hled' spíše přispěti k jeho polepšení a vzpomínej na svého,

tebe

milujícího syna

Karla.

Příloha č. 8 – Překlad dopisu (Korespondence)⁸

K. H. Josefě Havlíčkové 15.–17. 5. 1841

[překlad z němčiny]

Praha 15. května 1841

Milá maminko!

Děkuji Ti mnohokrát za vše, co jsi mi poslala po panu Jelínkovi, právě teď se mi to bude nejspíše hodit. Nevím, jak bych bez toho vystačil, neboť jsem své peníze většinou použil na zaplacení knih, takže bych svůj účet do prázdnin urovnal jen stěží. Jsou to samé malé výdaje, správký kleriky nebo bot a pořád něco, takže pár zlatých vyskočí člověku z kapsy velmi snadno. Nakoupil jsem si tedy už dříve různé knihy, aniž bych myslel na konec, a pořád jsem doufal, že se zbytkem vystačím. Když se mi však mezitím přihodila ta ztráta, byl jsem stále ve velké nouzi, a zvláště teď, proto Ti ještě jednou velmi srdečně děkuji. Ostatně víš, že svých peněz užívám dobře, jen kdybych měl ročně alespoň několik tisíc, knih mám pořád nedostatek, třebaže jich mám už celkem hodně, to už zkrátka náleží k mému řemeslu, a čím je řemeslník lepší, tím více potřebuje nástrojů. Tak je tomu i s knihami. –

Teď (v sobotu před sv. Janem) odpoledne jsem zde sám doma, téměř každý z nás tu má někoho, všichni tu pobíhají, sotva si dovedeš představit, kolik lidí je tu pohromadě, ze všech koutů Čech, dokonce i z Moravy, každý má svůj vlastní stříh, každý svůj vlastní kroj. – Zítra asi půjdu na mši na zámek, napíšu Ti o tom, neboť v psaní tohoto dopisu budu pokračovat ještě zítra. – Pro dnešek Ti ještě musím napsat, jak to chodí v našem kostele. Máme už během celého tohoto týdne před sv. Janem v našem kostele každý den ráno zpívanou velkou mši a odpoledne v šest hodin také slavnostní požehnání (mše je rovněž ráno o šesté). Dnes večer bude dávat požehnání sám náš starý rektor se svou biskupskou mitrou a berlou, u toho je vždy kromě něho ještě 5 kněží (jeden v pluviálu, čtyři v dalmatikách) a 8 ministrantů, takže si dovedeš představit ten dlouhý průvod, když jdou k oltáři. My ostatní ministranti jsme v kostele okolo na oratořích. Náš kostel je v Jezuitské ulici, kterou se jde na most, už tři dny

---

⁸ Překlad je zatím dostupný pouze v pracovní verzi. Definitivní verze, která bude publikována v edici *Korespondence*, se tak může od analyzované verze lišit.

je tu mnoho poutníků, obzvláště dnes. Mám radost z těch lidí, když vejdou do kostela, nevědí, kam se mají dříve podívat, neboť náš kostel je velmi krásný, celý vydlážděný mramorem (kostkovaný), a teď slyší shůry náš zpěv, teď se na nás dívají a obdivují to množství klerik, a dnes uvidí ještě rektora s jeho mitrou, to budou mít teprve podívanou. Když tak vidím tu horlivost dobrého lidu, zlobí mě, že vedle toho musím vidět zkaženost mnohých z nás, kterou se toho tolik pokazí. –

V pondělí, v úterý a ve středu na nás vycházejí prosebné dny a na těch musíme být také všichni. V pondělí tu zůstane ještě spousta cizinců, ti se budou divit, až uvidí takové množství v rochetách (bude nás tam asi 120), musí při tom být i všichni měšťtí faráři v pluviálech, dovedeš si představit tu dlouhatánskou řadu duchovních. –

Dnes, v pondělí ráno, pokračuju v psaní dopisu. Byl jsem včera na velké mši nahoře na zámku, četl ji arcibiskup, nás tam bylo 15, mše byla velmi slavnostní, k oltáři nám musel razit cestu špalír granátníků, byl plný nejen obrovský kostel, ale i celé prostranství před ním; každý kanovník měl pluvíál, bylo tedy 15 pluvíálů, 5 dalmatik a ornát knížete, dále všechny čepice kanovníků z téže látky, samé zlato, měli tentýž oblek, který se nosívá jen o opravdu velkých slavnostech. Jak jen přijedu domů, budu Ti všechno vyprávět. –

Malé Muceně přeji jen to dobré, něco k svátku jí přinesu asi také teprve, až přijedu. Už aby to bylo. Chudák Jelínek ke mně musel včera několikrát běžet a ani jednou mne nezastihl, protože mše na zámku trvala až do $\frac{3}{4}$ na jednu a odpoledne jsem byl opět v kostele sv. Jana na Skalce, kde byla pouť, tam jsem měl ale dalmatiku. – Nyní tě musím ještě jednou upozornit na France; nenechte se jím podvádět, neboť byste toho litovali příliš pozdě, až už by nebylo pomoci. Poněvadž když už se jednou zachoval tak hloupě, bylo by pošetilé mu důvěřovat, já jsem mu tady v Praze také tolik věřil; zlobil jsem se sám na sebe, jak jsem nedůvěřivý, kdykoli jsem jen pomyslel na to, že mne snad chce obelhat, a teď se to ukázalo. Určitě se na něj jen tak brzy nepodívám; kdyby někoho zabil nebo udělal něco hodně zlého, to by se vždycky dalo odpustit, ale taková přetvářka! Nedokážeš si to vůbec představit, dokud nepřijedu domů. Zatím mi to věř, jistě nemaluju čerta na zeď a neznepokojuju se zbytečně. I kdyby se mu podařilo vám namluvit, že se polepšil, zůstane stále stejný.

Ostatně napíšu ještě otci, co je třeba.

Měj se hodně dobře, buď zdráva a kvůli Francovi se netrap, hled' spíše přispět k jeho polepšení a vzpomínej na svého

Tebe

milujícího syna

Karla.